

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 18.12.2000
KOM(2000)843 endelig

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN

**om anvendelsen af direktiv 93/109/EF ved valget til Europa-Parlamentet
i juni 1999**

**Valgret og valgbarhed ved valg til Europa-Parlamentet for unionsborgere, der
har bopæl i en medlemsstat, hvor de ikke er statsborgere**

MEDELELSE FRA KOMMISSIONEN

om anvendelsen af direktiv 93/109/EF ved valget til Europa-Parlamentet i juni 1999

Valgret og valgbarhed ved valg til Europa-Parlamentet for unionsborgere, der har bopæl i en medlemsstat, hvor de ikke er statsborgere

1. INDLEDNING

Valgret og valgbarhed ved kommunalvalg og valg til Europa-Parlamentet i den medlemsstat, hvor man har bopæl, var en af de banebrydende rettigheder, der blev indført med traktatens bestemmelser om unionsborgerskab.

Hvad angår valg til Europa-Parlamentet er denne rettighed fastsat i EF-traktatens artikel 19, stk. 2, og den er blevet udmøntet ved Rådets direktiv 93/109/EF¹ af 6. december 1993 om fastsættelse af de nærmere regler for valgret og valgbarhed ved valg til Europa-Parlamentet for unionsborgere, der har bopæl i en medlemsstat, hvor de ikke er statsborgere².

Direktiv 93/109/EF blev anvendt for første gang ved valget til Europa-Parlamentet i juni 1994³. Kommissionen aflagde i overensstemmelse med artikel 16 i direktiv 93/109/EF rapport til Europa-Parlamentet og Rådet om anvendelsen af direktivet ved det pågældende valg⁴.

Direktivet siger intet om, at der skal udarbejdes en ny rapport om valget i juni 1999, men flere forhold taler for en evaluering. For det første er der omstændighederne omkring direktivets anvendelse i 1994. Grundet direktivets vedtagelsesdato blev det nemlig først gennemført i medlemsstaterne kort før valget i juni 1994 (lovene om direktivets gennemførelse blev vedtaget mellem den 22. december 1993 og den 11. april 1994), hvilket ikke var tidsnok til, at der kunne gennemføres en målrettet oplysningskampagne for EU-borgerne om disse rettigheder og om betingelserne og reglerne for udøvelsen af dem. Dernæst må konklusionerne i den rapport, der blev aflagt efter valget i 1994, betragtes som foreløbige som følge af de særlige omstændigheder omkring valget i 1994. Det gælder konklusionerne vedrørende såvel artikel 12 (oplysningspligt) som artikel 13 (udveksling af oplysninger for at hindre dobbelt stemmeafgivelse). Via samarbejdet mellem Kommissionens tjenestegrene og de kompetente nationale myndigheder er flere aspekter af den informations-

¹ EFT L 329 af 30.12.1993, s. 34.

² Det skal præciseres, at direktivet kun vedrører afgivning af stemme i bopælslandet på kandidatlistene i bopælslandet. Nogle medlemsstater giver nemlig de af deres statsborgere, der er bosiddende i en anden medlemsstat, ret til at stemme på kandidatlistene i hjemlandet. Den ret reguleres ene og alene af hjemlandets nationale lovgivning.

³ I Sverige fandt det første valg til Europa-Parlamentet sted den 17. december 1995, mens det i Østrig og Finland fandt sted henholdsvis den 13. oktober 1996 og den 20. oktober 1996.

⁴ KOM(1997)731 endelig udg.

udveksling, der er omhandlet i direktivets artikel 13, blevet ændret, og det er derfor nødvendigt at verificere, at disse ændringer har virket efter hensigten.

Formålet med denne meddelelse er derfor at evaluere anvendelsen af direktivet ved valget i juni 1999 og pege på de væsentligste af de problemer, der viste sig ved den lejlighed, samt udbrede kendskabet til og tilskynde til efterfølgelse af de gode former for praksis, som visse medlemsstater har udviklet, med det formål at få borgerne i EU til at deltage mere aktivt i det politiske liv i deres bopælsland.

Denne meddelelse skal også ses på baggrund af, at Kommissionen har forpligtet sig til at kontrollere, at EU-retten anvendes korrekt, og til at bringe Unionen tættere på borgerne. De politiske rettigheder for EU-borgere i en medlemsstat, hvor de ikke er statsborgere, spiller ikke blot en vigtig rolle for styrkelsen af følelsen af at tilhøre Den Europæiske Union, men er også afgørende for en vellykket integration i bopælslandet.

Denne meddelelse koncentrerer sig om de problematiske områder, særlig spørgsmålene om oplysninger til EU-borgerne og om informationsudvekslingen.

2. DIREKTIV 93/109/EF

2.1. Generel præsentation

Med henblik på at konkretisere de mål, der er defineret i EF-traktatens artikel 19, stk. 2, fastlægger direktiv 93/109 principperne for, hvordan EU-borgere med bopæl i en medlemsstat, hvor de ikke er statsborgere, kan udøve deres rettigheder i bopælslandet, forudsat at de opfylder de betingelser, som ifølge valgloven i denne medlemsstat gælder for dens egne statsborgere. Disse principper er:

Valgfrihed

EU-borgere kan frit vælge, om de vil udøve deres rettigheder i hjemlandet eller i bopælslandet.

En enkelt stemme og et enkelt kandidatur

Ingen må afgive sin stemme eller lade sig opstille som kandidat i mere end en medlemsstat ved samme valg til Europa-Parlamentet. Ved at vælge at stemme eller lade sig opstille i den ene medlemsstat fortaber EU-borgeren automatisk denne rettighed i den anden medlemsstat. For at undgå dobbelt stemmeafgivelse eller dobbelt kandidatur udveksler medlemsstaterne oplysninger om de af deres statsborgere, der udøver deres valgrettigheder i en anden medlemsstat.

Den første optagelse på valglisten i bopælslandet kan kun ske efter ansøgning

EU-borgere, der ønsker at udøve deres valgret i bopælslandet, skal indgive ansøgning om at blive optaget på valglisten.

Lige adgang til valgrettigheder

I kraft af princippet om ikke-diskriminering skal EU-borgere have valgret på samme vilkår som statsborgerne i det land, hvor de har bopæl. Det indebærer f.eks. adgang til de samme klagemuligheder, hvis der er fejl og mangler i valglisten eller kandidatlisten, eller stemmepligt, der også gælder for registrerede udenlandske

statsborgere. En EU-borger, der er blevet optaget på valglisten i sit bopælsland, fortsætter med at være optaget på denne liste på samme vilkår som landets egne statsborgere, medmindre vedkommende anmoder om at blive slettet. Det indebærer ligeledes, at EU-borgere skal kunne deltage fuldt ud i det politiske liv i den medlemsstat, hvor de har bopæl, navnlig for så vidt angår medlemskab af eksisterende politiske partier eller stiftelse af nye politiske partier.

De ekstraterritoriale virkninger af reglerne om kandidatudelukkelse

Ingen, der har fortabt sin valgbarhed i sit hjemland, kan lade sig vælge til Europa-Parlamentet i sit bopælsland.

Pligt til at informere

For at sikre, at EU-borgere, der bor i en anden medlemsstat end deres hjemland, får kendskab til deres nye rettigheder, skal bopælslandet i henhold til direktivet "*i tilstrækkelig god tid og på behørig vis*" informere dem om, hvordan de kan udøve deres rettigheder.

Kun en særlig situation i en medlemsstat kan berettige undtagelser

Artikel 14 giver mulighed for rent undtagelsesvist at afvige fra princippet om ligebehandling, når det er berettiget som følge af en særlig situation i en medlemsstat. Direktivet indeholder to undtagelsesbestemmelser. Den første vedrører det mindstekrav til bopælsperiodens varighed, som medlemsstater, hvor udenlandske statsborgere i den stemmeberettigede alder udgør over 20% af samtlige vælgere, kan stille til borgere, der ikke er statsborgere i de pågældende medlemsstater. Den anden vedrører de medlemsstater, hvor udenlandske EU-borgere allerede har deltaget i nationale valg og derfor er blevet optaget på valglisten på nøjagtig samme vilkår som medlemsstaternes egne statsborgere. Direktivet giver disse medlemsstater mulighed for at undlade at anvende visse af bestemmelserne (artikel 6-13) på statsborgere fra andre medlemsstater.

2.2. Gennemførelsen af direktivet

Ifølge direktivets artikel 17 skulle medlemsstaterne have gennemført direktivet senest den 1. februar 1994, således at det kunne anvendes ved valget i juni 1994.

Samtlige medlemsstater gennemførte direktivet tidsnok til, at det kunne anvendes i juni 1994, om end det undertiden skete forholdsvis tæt på det pågældende valg (gennemførelse mellem den 22.12.1993 og den 11.4.1994).

Alt i alt blev direktivet gennemført af medlemsstaterne på tilfredsstillende vis. Efter anmodning fra Kommissionen foretog medlemsstaterne en række mindre ændringer af deres gennemførelseslovgivning.

I et enkelt tilfælde har det været nødvendigt at indlede proceduren efter traktatens artikel 226 og fremsætte en begrundet udtalelse. Det drejer sig om overtrædelsesproceduren indledt mod Forbundsrepublikken Tyskland. Ifølge tysk lovgivning opstilles der nemlig ved hvert valg en ny valgliste, som efterfølgende destrueres. Med henblik på opstillingen af denne liste blev der i gennemførelseslovgivningen skelnet mellem vælgere med tysk statsborgerskab og andre EU-borgere end tyske statsborgere. Vælgere med tysk statsborgerskab blev optaget automatisk på denne liste, der byggede på oplysninger fra folkeregistret. Til gengæld kunne vælgere uden

tysk statsborgerskab kun optages på listen efter ansøgning, selv om de var optaget i det kommunale folkeregister og allerede havde figureret på valglisten ved sidste valg, og selv om deres situation var uændret. Udenlandske EU-borgere skulle derfor gentage deres anmodning om optagelse på valglisten forud for hvert valg, skønt det er fastsat i direktivets artikel 9, stk. 4, at *"EF-vælgere, der er blevet optaget på valglisten, fortsætter med at være optaget på denne på samme vilkår som vælgere med statsborgerskab i landet, indtil de anmoder om at blive slettet eller automatisk slettes, fordi de ikke længere opfylder de betingelser, der kræves opfyldt for udøvelse af valgretten"*.

Denne overtrædelsesprocedure er endnu ikke afsluttet. Tyskland har meddelt, at det agter at ændre sin nationale lovgivning for at bringe den i overensstemmelse med direktiv 93/109/EF.

Denne ukorrekte gennemførelse af direktivet i Tyskland fik betydelige konsekvenser for udenlandske EU-borgeres valgdeltagelse i juni 1999 (se punkt 3.2).

3. VALGET I JUNI 1999

3.1. Generelt

Generelt set var valget til Europa-Parlamentet i juni 1999 kendetegnet ved et samlet fald i valgdeltagelsen.

Dette bekræfter den generelle tendens siden afholdelsen af de første direkte valg til Europa-Parlamentet. Det fremgår af tabellen nedenfor, der viser valgdeltagelsen i de 15 EU-lande, at den kun steg en anelse i Belgien, Spanien, Grækenland, Irland og Portugal. Det skal bemærkes, at i Belgien og Spanien blev valget til Europa-Parlamentet afholdt samme dag som henholdsvis nationale og lokale valg. I nogle lande var faldet i valgdeltagelsen meget markant, f.eks. i Finland, Østrig og Tyskland. I EU som helhed faldt valgdeltagelsen fra 56,5% i 1994 til 49,7% i 1999 (den lå på 63% ved det første valg i 1979).

Valgdeltagelse ved valgene til Europa-Parlamentet i 1994 og 1999

	A	B ⁵	D	DK	E	F	FI	GR ⁵	I	IRL	L ⁵	NL	P	S	UK	EU
94	67,7	90,7	60	52,9	59,1	52,7	60,3	71,2	73,7	44	88,5	36	35,5	41,6	36,4	56,5
99	49,4	90,8	45,2	50,5	63,1	46,8	30,1	75,3	70,8	50,2	88,5	29,9	40	38,8	24	49,7

⁵ Der er stemmepligt i Belgien, Grækenland og Luxembourg.

3.2. Valgdeltagelsen blandt udenlandske EU-borgere i deres bopælsland ved valget i juni 1999

Det fremgår af nedenstående tabel, at andelen af udenlandske EU-borgere, der var optaget på valglisten i deres bopælsland, varierede meget og generelt lå på et lavt niveau.

Den procentvise andel af udenlandske EU-borgere, der er optaget på en valgliste i bopælslandet

	A	B	D	DK	E	F	FI	GR	I	IRL	L	NL	P	S	UK	EU
94	7,9	5,1	6,7	24,9	12,6	3,4	22	1,6	1,8	44,1 ⁶	6,6	--	2,3	24	1,96	5,9
99	15,1	7,7	2,1	26,6	22,4	4,9	28,1	1,8	9,2	43,9	8,8	16,9	13,6	27,2	23,1	9

Det bemærkes dog, at andelen er stigende i samtlige medlemsstater med undtagelse af Tyskland. I øvrigt er det værd at bemærke, at i de to medlemsstater (Tyskland og Frankrig), hvor der bor det største antal EU-borgere med statsborgerskab i en anden medlemsstat (63% af alle EU-borgere, der har taget bopæl i en medlemsstat, hvor de ikke er statsborgere, bor i et af disse to lande), var det en meget lille del af dem, der var optaget på en valgliste, hvilket fik EU-gennemsnittet til at falde (uden indregning af Frankrig og Tyskland ville det have ligget på 17,3%).

I Tyskland er der blevet iværksat en overtrædelsesprocedure på grund af ukorrekt gennemførelse af direktiv 93/109/EF.

De borgere, der blev optaget på en valgliste i 1994, og som grundet denne ukorrekte gennemførelse af direktivet og i strid med dets bestemmelser på ny skulle ansøge om optagelse på valglisten i 1999, blev ikke tilstrækkeligt underrettet om kravet om en ny ansøgning og om ansøgningsfristen, hvilket forklarer faldet i deres valgdeltagelse og er baggrunden for de fleste af de klager og andragender, som henholdsvis Kommissionen og Europa-Parlamentet har modtaget desangående (se bilag 5).

Den procentvise andel af udenlandske EU-borgere, der var optaget på en valgliste i Frankrig, ændrede sig kun en anelse i forhold til 1994. Den steg fra 3,38% til 4,9% og lå fortsat et godt stykke under EU-gennemsnittet.

Her skal også nævnes Grækenland, hvor optagelsesprocenten var den laveste blandt de 15 medlemsstater, idet den kun steg en anelse i forhold til 1994.

Det skal påpeges, at der ikke findes tal for, hvor mange EU-borgere med bopæl i en medlemsstat, hvor de ikke er statsborgere, der rent faktisk deltog i valget til Europa-Parlamentet. De eneste tal, der findes, angår antallet af borgere, der var optaget på en valgliste i bopælslandet, og, for visse medlemsstaters vedkommende, antallet af disse borgere, der var optaget på en valgliste i deres hjemland. Man kan imidlertid gå ud

⁶ Ekskl. britiske statsborgere.

fra, at langt de fleste af de EU-borgere, der havde gjort en indsats for at blive optaget på en valgliste i deres bopælsland, rent faktisk udøvede deres stemmeret, hvorfor antallet af sofavælgere blandt disse borgere må forventes at have været meget lille.

Der kunne formentlig udledes nogle interessante oplysninger ved at sammenholde ovenstående tal med tal for, hvor mange EU-borgere med bopæl i en anden medlemsstat end deres hjemland, der afgiver deres stemme i hjemlandet. Desværre har kun ni medlemsstater indberettet sådanne oplysninger, nemlig A, B, D, DK, E, I, IRL, NL og P. Desuden har visse medlemsstater (FI, IRL, L, NL og UK) ikke foretaget en nationalitetsopdeling af de udenlandske EU-borgere, der er optaget på deres valgliste, hvorfor det ikke er muligt at sammenholde de to sæt tal. Trods disse mangler giver tallene i bilag 6 et indtryk af hovedtendenserne. Der konstateres således enorme forskelle mellem medlemsstaterne: mens stemmeafgivelsen i hjemlandet var meget beskeden i nogle medlemsstater (B og IRL), oversteg den i andre medlemsstater i større eller mindre grad stemmeafgivelsen i bopælslandet (A, E, I og P). Denne situation kan uden tvivl tilskrives en række faktorer, herunder bestemmelserne i hjemlandets valglov, de pågældende personers bånd til hjemlandet, hjemlandets informationsindsats og dets indsats for at tilskynde sine statsborgere til at stemme i hjemlandet osv. Uanset hvad forklaringen er, er der tale om et ekstra element, som der skal tages højde for i forbindelse med en analyse af udenlandske EU-borgeres valgdeltagelse i deres bopælsland. Denne betydelige andel af borgerne, der vælger at afgive deres stemme i hjemlandet, hænger utvivlsomt også sammen med, at den politiske debat i løbet af valgkampagnen kun i ringe grad handler om europæiske spørgsmål og især er centreret om spørgsmål af indenlandsk interesse.

Det må også formodes, at udbredelsen af kortvarige ophold i en anden medlemsstat, af arbejdsmæssige eller andre årsager, har indflydelse på, hvor borgerne lader sig optage på en valgliste.

EU-borgere med bopæl i en anden medlemsstat end deres hjemland ville sandsynligvis være mere tilbøjelige til at udøve deres valgrettigheder i bopælslandet, hvis de følte, at de var ordentligt repræsenteret og blev lyttet til. Derfor er det vigtigt at sikre dem en reel mulighed for at deltage aktivt i det politiske liv i bopælslandet. Det fremgår af bilag 5, at muligheden for at stifte eller være medlem af politiske partier ikke er garanteret i samtlige medlemsstater. Kommissionen gentager⁷, at indrømmelsen af politiske rettigheder er en forudsætning for udøvelsen af retten til at stemme og til at opstille som kandidat i overensstemmelse med traktatens artikel 19, ikke mindst fordi det i de fleste medlemsstater kun er de politiske partier, der kan opstille kandidater ved valg til Europa-Parlamentet. Uden denne ret til at deltage fuldt ud i det lokale politiske liv er retten til at opstille som kandidat ikke fuldkommen.

På denne baggrund er det ikke overraskende, at antallet af kandidater og valgte, der opstillede på lister i en medlemsstat, hvor de ikke var statsborgere, var ekstremt lavt ligesom i 1994. Nedenstående tabel viser for hver medlemsstat, hvor mange udenlandske kandidater, der var opstillet ved valget i 1999, og hvor mange af disse kandidater der blev valgt.

⁷ Se den anden rapport fra Kommissionen om unionsborgerskab (KOM(1997)230 endelig udg.), punkt 1.4.

Antal kandidater og valgte pr. medlemsstat

	A	B	D	DK	E	F	FI	GR	I	IRL	L	NL	P	S	UK	EU
Kandidater	1	14	16	0	10	8	0	5	6	0	--	2	0	0	--	62
Valgte	0	2	0	0	0	1	0	0	1	0	--	0	0	0	--	4

I 1994 var der opstillet 53 udenlandske EU-borgere, hvoraf en enkelt blev valgt i sit bopælsland.

3.3. Oplysninger til EU-borgere (direktivets artikel 12)

Valget i 1994 var det første, hvor udenlandske EU-borgere kunne deltage i valget i deres bopælsland⁸.

I sin rapport om valget til Europa-Parlamentet i 1994⁹ konkluderede Kommissionen, at *"oplysningerne om de nye rettigheder var utilstrækkelige"*. Den fremhævede derfor, at *"medlemsstaterne skal gøre en væsentlig større indsats for at oplyse deres udenlandske EU-borgere som foreskrevet i direktivets artikel 12. Det gælder især de medlemsstater, der ikke kontakter deres udenlandske EU-borgere personligt, men udelukkende gør brug af administrative opslag. Der skal gøres en særlig indsats for at oplyse EU-borgere om registreringsfrister"*.

Da over 5 millioner europæere i den stemmeberettigede alder med bopæl i en anden medlemsstat end deres hjemland fik nye politiske rettigheder i henhold til bestemmelserne om unionsborgerskabet, var der uden tvivl behov for en enorm informationsindsats rettet mod disse borgere, der ikke blot var uvidende om, at disse rettigheder eksisterede, men også om, hvordan de kunne udøve dem i praksis i bopælslandet. Med hensyn til dette sidste punkt kunne der være store forskelle i forhold til hjemlandet.

Selv om det med al rimelighed kan formodes, at de fleste af de berørte personer nu har kendskab til deres valgrettigheder i bopælslandet, må det også formodes, at hovedparten af dem stadig ikke har tilstrækkeligt kendskab til, hvordan de udøver deres rettigheder, og det gælder bl.a. reglerne for optagelse på en valgliste. Det fremgår af de mange klager og andragender, som henholdsvis Kommissionen og Europa-Parlamentets Udvalg for Andragender har modtaget desangående (se bilag 5).

Skemaet i bilag 1 viser, hvilke former for oplysningskampagner der blev gennemført i de enkelte medlemsstater, og hvor mange udenlandske EU-borgere der er optaget på en valgliste. Det er glædeligt at se, at der i seks medlemsstater blev udsendt informationsmateriale direkte til de potentielle vælgere (Danmark, Finland,

⁸ Med undtagelse af Irland og Det Forenede Kongerige, der allerede indrømmede udenlandske statsborgere stemmeret.

⁹ KOM(1997) 731 endelig udg.

Nederlandene, Spanien, Irland¹⁰ og Det Forenede Kongerige¹¹). I andre medlemsstater udsendte visse kommuner det fornødne informationsmateriale direkte til vælgerne (Italien og Tyskland), men det er vanskeligt at vurdere omfanget heraf. Denne form for information har endnu engang vist sin effektivitet, idet mængden af udenlandske EU-borgere optaget på en valgliste i førstnævnte seks medlemsstater ligger på 23,5% mod 9% i EU som helhed.

I henhold til direktivets artikel 12 skal bopælslandet "*i tilstrækkelig god tid på behørig vis underrette EF-vælgere og EF-valgbare om de betingelser og bestemmelser, der gælder for udøvelse af valgret og valgbarhed i det pågældende land*". På dette sted vil det være nyttigt at bekræfte på ny, at denne artikel ikke kun gjaldt ved det første valg efter direktivets ikrafttræden. Der er intet i denne artikel eller i direktivet som helhed, der berettiger en sådan tolkning.

Det skal bemærkes, at det ikke er nemt at præcisere, hvad det vil sige at informere "på behørig vis". Som svar på en forespørgsel fra et medlem af Europa-Parlamentet¹² udtalte Kommissionen, at "*denne eneste forpligtelse, der påhviler medlemsstaterne, er at informere bosiddende på behørig vis, mens måden, hvorpå en sådan information skal gives, helt er overladt til medlemsstaternes eget skøn*". Skønt medlemsstaterne således har vide skønsmålinger, skal oplysningsindsatsen ikke desto mindre tilgodese formålet med den pågældende artikel og direktivet som helhed.

Kommissionen er af den opfattelse, at medlemsstaterne specifikt skal informere udenlandske EU-borgere, der er bosiddende på deres område, om, hvordan de kan udøve deres valgrettigheder. Det betyder, at en medlemsstat ikke kan overholde den forpligtelse, der påhviler den i henhold til artikel 12, ved blot at udsende de oplysninger, der sædvanligvis udsendes til medlemsstatens egne statsborgere. Var det tilfældet, ville artikel 12 ikke give nogen mening. Informationen skal med andre ord være målrettet og opfylde denne vælgergruppes særlige behov.

Med henblik på en vurdering af, om den pågældende bestemmelse er blevet gennemført korrekt, skal der ifølge Kommissionen derfor ikke blot tages hensyn til ordlyden af den lov, hvormed bestemmelsen er blevet omsat til national lovgivning, men især til de praktiske resultater af informationsindsatsen og dens konsekvenser for udenlandske EU-borgeres valgdeltagelse ved valg til Europa-Parlamentet. Kommissionen er godt klar over, at det ikke er nemt at definere nogle minimumstærskler, under hvilke direktivets artikel 12 må anses at være blevet gennemført på ukorrekt vis. Det ligger i sagens natur, at vurderingen må foretages fra sag til sag snarere end på grundlag af forudfastsatte kriterier og generelle tærskler.

Kommissionen mener, at de medlemsstater, hvor den procentvise andel af udenlandske EU-borgere, der er optaget på valglisten, ligger under EU-gennemsnittet (der allerede er forholdsvis lavt som følge af den statistiske effekt af tallene fra Tyskland og Frankrig), bør træffe særlige informationsforanstaltninger. De kunne eksempelvis udsende personligt adresserede informationsbreve eller give

¹⁰ Oplysninger udsendt til samtlige husstande om udøvelse af stemmeretten.

¹¹ Idem.

¹² Skriftlig forespørgsel nr. E-3111/95 - EFT C 79 af 18.3.1996, s. 50.

udenlandske EU-borgere de fornødne oplysninger, hver gang de er i kontakt med de lokale eller nationale myndigheder.

Kommissionen mener, at en ekstremt lav valgdeltagelse, der ligger et godt stykke under EU-gennemsnittet, tyder på, at informationsindsatsen har været utilstrækkelig, og den pågældende medlemsstat vil eventuelt kunne holdes ansvarlig for utilfredsstillende anvendelse af direktivets artikel 12.

3.4. Informationsudvekslingsmekanismen

Direktivets artikel 13 fastsætter, at *"medlemsstaterne udveksler de oplysninger, der er nødvendige for gennemførelsen af artikel 4. Med henblik herpå sender bopælslandet på grundlag af den i artikel 9 og 10 omhandlede formelle erklæring i passende tid inden selve valget oplysninger om de statsborgere, som er optaget på valglisten, eller som har anmeldt deres kandidatur, til disses hjemland. Hjemlandet træffer i henhold til sin nationale lovgivning de nødvendige foranstaltninger til at hindre, at dets statsborgere afgiver stemme to gange eller opstiller to steder"*.

Denne artikel er en logisk konsekvens af direktivets to grundprincipper, nemlig princippet om valgfrihed og princippet om en enkelt stemme og et enkelt kandidatur.

Ved valget til Europa-Parlamentet i 1994 pegede Kommissionen på flere problemer med den praktiske gennemførelse af informationsudvekslingen. I den rapport¹³, der blev udarbejdet efter valget, understregede den, at *"Kommissionens tjenestegrene i øjeblikket sammen med medlemsstaterne er i gang med følgende:*

- *at gøre det klart, til hvilke nationale myndigheder bopælslandet skal sende deres oplysninger*
- *at fastlægge præcist, hvilke oplysninger hjemlandet har brug for for at kunne slette vælgerens navn af sin valgliste [...]*
- *at nå til enighed om udformningen af en standardformular til udveksling af oplysninger*
- *at udforske metoder til elektronisk udveksling af oplysninger for at fremskynde proceduren.*

Men hvis det ikke lykkes [at løse disse problemer], og ordningen i sin nuværende form viser sig at være uforenelig med de meget varierende registreringsfrister i medlemsstaterne [...], er der ikke andet at gøre end at ændre direktivet."

Efter valget i 1994 bestræbte Kommissionens tjenestegrene sig på at udmønte disse anbefalinger i praksis i snævert samarbejde med medlemsstaterne. Foruden at udsende en fortegnelse over de nationale myndigheder, der er ansvarlige for modtagelse af oplysningerne, tog indsatsen navnlig sigte på at fastlægge, hvilke oplysninger der skulle meddeles hjemlandet (udformning af en standardblanket), at udforme et fælles elektronisk format til udveksling af oplysninger og at bestemme, hvordan oplysningerne helt konkret skulle udveksles (på diskette og/eller med elektronisk post).

Alle de foranstaltninger, der var mulige inden for rammerne af direktivet, blev således truffet, og der er nu grund til at vurdere, hvordan informationsudvekslingen rent faktisk fungerede i 1999.

¹³ KOM(1997) 731 endelig udg., s. 24.

For at kunne foretage en korrekt vurdering af, hvordan informationsudvekslingen fungerede ved valget i juni 1999 efter gennemførelsen af de forskellige ændringer, udsendte Kommissionen den 12. juli 1999 et spørgeskema til medlemsstaterne om anvendelsen af direktivet ved valget i juni 1999. Bilag 2 indeholder deres vurderinger af informationsudvekslingen og deres forslag til eventuelle ændringer af direktivet på dette punkt.

Helt generelt mente de fleste medlemsstater (B, D, DK, E, I, IRL, P og UK), at informationsudvekslingen havde fungeret bedre end i 1994.

Det var imidlertid kun Østrig, Belgien, Danmark og Finland, der kunne bekræfte, at det med de modtagne oplysninger havde været muligt at identificere de borgere, der var optaget på en valgliste andetsteds, og at slette dem af deres egne valglister. Spanien, Italien, Luxembourg, Nederlandene og Portugal svarede, at det kun havde været muligt i et vist omfang. Der blev givet mange forskellige forklaringer på, hvorfor mekanismen ikke havde fungeret effektivt på dette punkt, herunder følgende:

- ufuldstændige oplysninger
- oplysninger modtaget for sent
- ulæselige dataformater
- oplysninger modtaget på papir var ubrugelige
- juridisk umuligt at ændre de opstillede valglister.

Generelt set fandt medlemsstaterne det ikke nødvendigt at ændre direktivet for så vidt angår informationsudvekslingen. Nogle af dem (A, B, I, og NL) understregede imidlertid, at det var nødvendigt at indføre en tidsfrist for udvekslingen af oplysninger, som ville gøre det muligt for alle medlemsstater at slette de pågældende personer af valglisterne. Andre medlemsstater (IRL og UK) foreslog endda at afskaffe hele informationsudvekslingen og erstatte den med en erklæring fra vælgeren.

I betragtning af svarene fra medlemsstaterne lader det til, at den nuværende mekanisme kan bevares, dog med visse praktiske ændringer. Det er især vigtigt at få diskuteret, hvilke oplysninger der er nødvendige for identifikationen af de pågældende personer i de enkelte medlemsstater, da der på dette punkt er enorme variationer afhængigt af hver enkelt medlemsstats forvaltningstraditioner. Der skal også findes en praktisk løsning på det problem, at ikke alle medlemsstater råder over et centralt register.

Informationsudvekslingsmekanismen bør imidlertid forblive simpel, da den ellers risikerer at komme til at stå i misforhold til det problem, den tjener til at løse.

Informationsudvekslingen har afsløret nye problemer, som sikkert vil blive forværret ved kommende valg, og som der derfor må findes en løsning på.

Problemet med de alvorligste konsekvenser opstår, når et hjemland sletter en vælger af valglisten, fordi vedkommende optræder på den liste, som hjemlandet har modtaget fra bopælslandet som led i informationsudvekslingen efter artikel 13, skønt den pågældende vælger allerede har forladt bopælslandet for at vende tilbage til hjemlandet. I disse tilfælde mister de pågældende personer slet og ret deres stemmeret ved det pågældende valg til Europa-Parlamentet. Dette problem bør drøftes med medlemsstaterne for at finde frem til årsagerne til det og finde en praktisk løsning på det.

Flere medlemsstater har peget på, at direktivet er mangelfuldt med hensyn til personer med dobbelt statsborgerskab i to EU-medlemsstater. Uden specifikke bestemmelser herom i direktivet hersker der en potentiel risiko for dobbelt stemmeafgivelse.

Spørgsmålet om dobbelt statsborgerskab falder imidlertid uden for direktivets anvendelsesområde. Direktivet beskæftiger sig nemlig kun med EU-borgere, der har bopæl i en medlemsstat, hvor de ikke er statsborgere. En person med statsborgerskab i to medlemsstater, herunder i bopælslandet, opholder sig pr. definition ikke i en medlemsstat, hvor vedkommende ikke er statsborger.

Uanset problemets reelle omfang udgør dobbelt statsborgerskab under alle omstændigheder en potentiel kilde til dobbelt stemmeafgivelse. Man kan derfor spørge sig selv, om informationsudvekslingsmekanismen kan anvendes til at forsøge at forhindre det. Om end dette spørgsmål formelt ligger uden for direktivets anvendelsesområde, mener Kommissionen, at det bør indgå i drøftelserne med medlemsstaterne om informationsudvekslingsmekanismen.

To medlemsstater har peget på de uensartede regler for bestemmelse af bopæl, som kan føre til, at en person kan anses at have lovlig bopæl i to forskellige lande. Kommissionen mener, at dette problem bør analyseres og diskuteres med medlemsstaternes kompetente myndigheder.

4. KONKLUSIONER

4.1. Oplysninger til borgerne

Der er ingen tvivl om, at valgdeltagelsen blandt udenlandske EU-borgere i deres bopælsland afhænger af en række forskellige faktorer og skal vurderes på baggrund af det generelle fald i valgdeltagelsen, men ikke desto mindre er forskellene mellem den procentvise andel af udenlandske EU-borgere på de forskellige medlemsstaters valglistor for store til kun at kunne tilskrives faktorer, der ikke kan påvirkes af oplysningskampagner.

Kommissionen mener, at skønt medlemsstaterne har vide beføjelser til selv at bestemme, hvordan de rent praktisk vil informere deres udenlandske EU-borgere, skal informationen udsendes *"i tilstrækkelig god tid og på behørig vis"*. Således bør de medlemsstater, hvor den procentvise andel af udenlandske EU-borgere, der er optaget på lokale valglistor, ligger væsentligt under EU-gennemsnittet (primært Grækenland, Tyskland og Frankrig) gøre alt for at overholde forpligtelsen til at informere udenlandske EU-borgere ved at gøre informationsindsatsen mere effektiv. Kommissionen mener, at disse medlemsstater bør forpligte sig til straks at gøre en indsats på dette område.

Kommissionen opfordrer alle de medlemsstater, der endnu ikke gør det, til at tage direkte, personlig brevkontakt til udenlandske EU-borgere på deres område. Medlemsstaterne bør så vidt muligt gøre det nemmere for disse udenlandske EU-borgere at blive optaget på de lokale valglistor ved at tilsende dem en formular, der blot kan returneres med posten.

Også andre veje bør udforskes. Man kunne f.eks. udlevere skemaer til ansøgning om optagelse på lokale valglistor til udenlandske EU-borgere, hver gang disse borgere er

i kontakt med de lokale eller centrale myndigheder. Indsatsen bør fremover centreres om at fremme og lette udenlandske EU-borgeres optagelse på valg- og kandidatlisterne i deres bopælsland og om at forbedre oplysningerne om deres stemmeret og ret til at opstille som kandidat. Denne indsats bør gøres konstant til forskel fra de traditionelle oplysningskampagner, der kun gennemføres umiddelbart op til et valg.

4.2. Informationsudveksling

Informationsudvekslingen viste sig endnu engang at være utilfredsstillende ved valget i 1999. Det skyldtes hovedsagelig to forhold: visse medlemsstaters manglende overholdelse af de aftalte regler for udvekslingen og bestemmelserne i visse medlemsstaters valglovgivning.

Kommissionen vil i samarbejde med medlemsstaternes kompetente myndigheder fortsætte sine bestræbelser på at forbedre de praktiske aspekter af informationsudvekslingen inden for rammerne af den aktuelle lovgivning. Kommissionen mener nemlig ikke, at direktivet nødvendigvis bør ændres, selv om informationsudvekslingen vanskeliggøres af, at fristerne for optagelse på valglisterne ikke er harmoniseret.

Kommissionen ønsker at fremhæve, at ethvert system, der indføres, bør stå i et rimeligt forhold til det problem, det tjener til at løse.

Bilag

Oplysningskampagne

Medlemsstat	Beskrivelse af oplysningskampagnen	Procentvis andel af udenlandske EU-borgere optaget på en valgliste
Østrig	Regeringen gav kommunerne til opgave at oplyse udenlandske statsborgere om valgprocedureerne. Oplysningskampagne via Internettet.	15,1%
Belgien	Meddelelse indrykket i statstidende. Brochure udsendt gennem de kommunale myndigheder og posthuse. Meddelelse på Internettet og i landsdækkende aviser.	7,7%
Danmark	Informationsbrev udsendt af indenrigsministeriet til alle borgere fra andre EU-lande.	26,6%
Finland	Personligt informationsbrev udsendt til alle borgere. Også oplysninger i den landsdækkende presse.	28,1%
Frankrig	Oplysningskampagne gennemført af statens informationstjeneste. Info-hotlines. Europa-Parlamentets, udenrigsministeriets og indenrigsministeriets websteder. Meddelelser i radioen.	4,9%
Tyskland	Officiel meddelelse i tre landsdækkende dagblade og en ugeavis. Officiel meddelelse i flere regionale aviser. Brochurer på alle EU-sprog udsendt af delstaternes ministerier for indre anliggender. Oplysningskampagne på Internettet. Adskillige initiativer iværksat af delstater og lokale myndigheder.	2,1%
Grækenland	Medier og brochurer.	1,8%

Irland	Udsendelse af et factsheet om valgrettigheder for borgere fra andre EU-lande sammen med et standardansøgningsskema (også udsendt til EU-borgere, der vides at have taget bopæl i Irland siden 1994). I november 1998 blev der ført en landsdækkende kampagne i aviserne om optagelsen på 1999/2000-valglisten, der ville gælde ved Europa-Parlamentetsvalget i 1999 og lokalvalg. Meddelelser i landsdækkende aviser den 7. og 16. maj 1999 om udenlandske EU-borgeres rettigheder ved valget og om ansøgningsfristen den 24. maj 1999.	43,9%
Italien	Oplysningskampagne via kommunale myndigheder, i regional-tv, radio og dagblade. Informationsbrev udsendt til udenlandske EU-borgere.	9,2%
Luxembourg	Brochure udsendt af regeringen. Personligt adresseret breve udsendt på forskellige sprog. Informationsmøder og kampagner i kommunerne. Annoncer i kommunale nyhedsbreve. Plakatkampagne.	8,8%
Nederlandene	Ansøgningsskema og informationsbrev udsendt til alle udenlandske EU-borgere (på alle officielle EU-sprog). Lokale meddelelser udsendt af de kommunale myndigheder. Info-kaldecetre. Brev udsendt til de politiske partier med oplysninger om udenlandske EU-borgeres rettigheder. Mediekampagne: tv, radio og brochurer. Mediekampagne gennemført af udenrigsministeriet og personlige breve udsendt til nederlandske statsborgere i andre medlemsstater.	16,9%
Portugal	Udsendelse af en brochure på forskellige officielle EU-sprog til bosiddende i Portugal. Også oplysninger i tv, radio og aviser.	13,6%
Spanien	Oplysningskampagne i landsdækkende tv og radio og i regional-tv. Udsendelse af brochurer på engelsk, fransk, tysk og spansk med oplysninger om valgrettigheder. De lokale myndigheder gennemførte deres egne kampagner rettet mod EU-borgere i deres områder. Personlige breve udsendt til alle EU-borgere registreret hos de kommunale myndigheder i Spanien. Brevet indeholdt oplysninger om valget og var udformet således, at borgeren blot skulle markere, om vedkommende ønskede at stemme i Spanien eller ej. Derefter skulle brevet returneres til den lokale myndighed.	22,4%
Sverige	Samtlige EU-borgere optaget i det svenske folkeregister modtog oplysninger og ansøgningsskemaer, som blev sendt direkte til deres bopæl. EU-borgere, der var flyttet til Sverige efter udgangen af april, modtog oplysningerne og ansøgningsskemaerne fra de lokale skattekontorer.	27,2%

Det Forenede Kongerige	Brochure udsendt i august 1998 via ambassader og kulturelle organisationer. Samme oplysningskampagne som i 1994. Brochure udsendt i maj til alle husstande for at erindre borgerne om deres stemmerettigheder og det nye afstemningssystem.	23,1%
-------------------------------	---	-------

Hvordan fungerede informationsudvekslingen i praksis?

Medlemsstat	Gjorde de modtagne oplysninger det muligt at identificere de relevante borgere og slette dem af valglisten? Hvis ikke, hvorfor?	Var det med de afsendte oplysninger muligt at identificere de relevante vælgere og slette dem af valglisten? Hvorfor?	Bedømmelse af, hvordan informationsudvekslingen har fungeret, navnlig i sammenligning med 1994.	Er det nuværende system tilstrækkeligt til at hindre dobbelt stemmeafgivelse?	Er det nødvendigt at foretage ændringer af direktiv 93/109/EF? Hvis ja, hvilke?
Tyskland	Nej, hvilket skyldes, at udvekslingen af oplysninger var ufuldstændig: UK sendte overhovedet ingen oplysninger, og halvdelen af oplysningerne fra de andre medlemsstater var ufuldstændige (manglende oplysninger om den sidste bopælskommune).	De tyske kommuner fremsendte oplysningerne ved hjælp af den aftalte formular (dvs. på papir). De afsendte oplysninger gjorde det muligt at identificere personer optaget på en valglister i Tyskland.	Afsendelsen af oplysninger ved hjælp af standardformularen medførte en ekstra arbejdsbyrde. Modtagelsen af oplysninger på diskette lettede arbejdet betydeligt i forhold til 1994.	Det aktuelle system er i princippet tilstrækkeligt, men den praktiske anvendelse af systemet lader meget tilbage at ønske.	Hvis det ikke lykkes at løse problemerne, kunne man ændre direktivet på en sådan måde, at udvekslingen af oplysninger erstattes af en formel erklæring afgivet af vælgeren.

Østrig	Østrig var i stand til at identificere de relevante borgere og dermed hindre dobbelt stemmeafgivning.	De andre medlemsstater var ved hjælp af oplysninger fra Østrig i stand til at identificere de relevante vælgere og slette dem af de nationale valglister.	Ikke relevant.	Der bør fastsættes fælles datoer for afsendelse og modtagelse af oplysninger.	Direktivet bør ændres på en sådan måde, at man i en central databank hos Kommissionen samler oplysninger om borgere, der er bosiddende i et land, hvor de ikke er statsborgere. Der bør i det mindste indføres fælles frister for videregivelse af oplysninger.
Belgien	Ja.	Variere fra medlemsstat til medlemsstat.	Anvendelsen af disketter gjorde kontrollen mere effektiv end i 1994.	Med det nuværende system er det vanskeligt helt at hindre dobbelt stemmeafgivning.	Reglerne for udvekslingen bør gøres mere stringente: systematisk brug af disketter eller e-mail og en fast dato for udvekslingen af oplysninger.

Danmark	Ja.	Nogle medlemsstater havde måske problemer med at identificere visse personer, bl.a. fordi bestemte oplysninger, der måtte være vigtige for hjemlandet (pigenavn), ikke blev givet videre. Den sidste valgkreds i hjemlandet var ikke altid angivet. Dette problem vedrørte især personer, der var optaget på en valglister i 1994.	Når bortses fra Det Forenede Kongerige, forløb udvekslingen af oplysninger generelt bedre end i 1994.	Det aktuelle system gør det i vidt omfang muligt at hindre en dansk statsborger i at stemme to gange. Systemet tager imidlertid hverken hensyn til personer med dobbelt statsborgerskab (dansk og et andet) eller det forhold, at reglerne for bestemmelse af bopæl, der varierer medlemsstaterne imellem, kan indebære, at en person med fuld ret ifølge de gældende nationale regler kan være bosiddende i flere medlemsstater.	Nej.
Spanien	Der blev identificeret 9 870 personer, hvilket svarer til 60% af de personer, som andre medlemsstater havde fremsendt oplysninger om. De personer, der ikke blev identificeret, optrådte enten ikke på en valglister i Spanien, eller der var usikkerhed med hensyn til deres identifikation.	Ja.	Systemet fungerede bedre end i 1994, navnlig takket være brugen af edb. Hovedproblemerne bestod i manglende oplysninger fra bestemte lande, forsinket modtagelse af oplysninger og problemer med edb-behandlingen.	Ja.	Visse personer blev slettet af spanske valglister som følge af oplysninger fra andre medlemsstater, skønt de allerede havde forladt de pågældende medlemsstater. Der er derfor behov for en procedure til ajourføring af oplysninger før udsendelsen af valgkort. Der bør være mulighed for automatisk sletning af valglister.

Finland	Ja, det lykkedes at identificere alle relevante personer. Det ville ikke have været muligt uden edb.	Der blev fremsendt supplerende oplysninger ud over dem, der blev udleveret på diskette, for bedre at kunne identificere de relevante personer.	Oplysningerne bør fremsendes senest 70-60 dage før valget.	Det nuværende system er godt, så længe medlemsstaterne fremsender oplysningerne i god tid.	Se forudgående svar.
Frankrig	Intet svar.	Intet svar.	Intet svar.	Intet svar.	Intet svar.
Grækenland	Nej, fordi lovgivningen ikke tillader, at græske statsborgere, der vælger græske kandidater i udlandet, slettes af valglisten, og fordi oplysningerne var utilstrækkelige til at identificere vælgerne.	Vides ikke.	Der er fortsat mangler ved systemet.	Det nuværende system kan forbedres yderligere.	Der er behov for klare instrukser om, hvordan valglisten i de enkelte medlemsstater er opbygget.

<p>Irland</p>	<p>Oplysningerne var helt utilstrækkeligt til at afgøre, om de pågældende personer var optaget på en valgliste i Irland. Der er behov for yderligere oplysninger om bl.a. deres sidste adresse i Irland og udrejseår. Der findes ingen bestemmelse i den irske lovgivning om sletning af en person af valglisten. Irske statsborgere, der har boet i udlandet i over 18 måneder, har under alle omstændigheder ikke stemmeret i Irland.</p>	<p>Sandsynligvis ikke, ligesom Irland ikke kunne identificere irske statsborgere.</p>	<p>Systemet blev håndteret bedre end i 1994 og fungerede generelt som aftalt. Hverken Tyskland eller Nederlandene råder over et nationalt koordineringsorgan, og det medførte, at der blev modtaget store mængder papir, hvilket var utilfredsstillende.</p>	<p>Da medlemsstaterne ikke er i stand til at identificere deres egne statsborgere ved hjælp af de modtagne oplysninger, synes det nuværende system ikke at kunne hindre dobbelt stemmeafgivning.</p>	<p>Der findes ingen direkte beviser for dobbelt stemmeafgivning ved valg til Europa-Parlamentet, så måske er udvekslingen af oplysninger mellem medlemsstaterne unødvendig. De ressourcer, som informationsudvekslingen lægger beslag på, burde i stedet benyttes til at tilskynde borgerne til at stemme.</p>
<p>Italien</p>	<p>De modtagne oplysninger gjorde det kun muligt at slette et begrænset antal personer af valglisten: 15 308 af de 57 298 anmeldelser, der blev modtaget.</p>	<p>I princippet ja.</p>	<p>Systemet fungerede en anelse bedre end i 1994.</p>	<p>Under de nuværende omstændigheder er kontrollen med dobbelt stemmeafgivning utilstrækkelig, hvilket skyldes informationsudvekslings-systemets mangler og det forhold, at der ikke findes regler vedrørende dobbelt statsborgerskab.</p>	<p>Det kunne være hensigtsmæssigt at ændre direktivet for at indføre en enslydende frist for optagelse på en valgliste og for udveksling af oplysninger.</p>

Luxembourg	I de fleste tilfælde ja. Hovedproblemer: ufuldstændige adresser med angivelse af kun land og ikke kommune og manglende oplysninger om varigheden af personens ophold i udlandet.	De modtagne oplysninger gjorde det muligt at identificere personer, som var registreret i Luxembourg.	Uændret i forhold til 1994.	Den nuværende mekanisme gør det ikke muligt at hindre dobbelt stemmeafgivelse 100%.	
-------------------	--	---	-----------------------------	---	--

<p>Nederlandene</p>	<p>Der blev afsløret syv personer, som var optaget på to valglister. Langt hovedparten af oplysningerne om nederlandske vælgere optaget på valglister i andre medlemsstater (60 000) ankom for sent til, at de kunne verificeres (manuelt), og de blev ofte fremsendt på ulæselige disketter.</p>	<p>Ja. Det drejede sig om kategorier af data, som var blevet aftalt på europæisk plan.</p>	<p>Systemet fungerer bedre i teorien end i praksis. Se næste svar.</p>	<p>Hovedproblemer: Der tages ikke hensyn til personer med dobbelt statsborgerskab. Det er også problematisk at afgøre, i hvilken medlemsstat en given person skal være optaget på valglisten, når vedkommende ifølge bestemmelserne i to forskellige lande betragtes som værende bosiddende i både det ene og det andet land. Det lader desuden til, at nogle medlemsstater automatisk udsendte valgkort til udenlandske EU-borgere ved valget til Europa-Parlamentet. De enorme mængder oplysninger, der udveksles mellem medlemsstaterne, skal kontrolleres på meget kort tid. Situationen kompliceres yderligere af, at medlemsstaterne ikke opererer med samme frister for opstilling af valglister.</p>	<p>Der er under alle omstændigheder behov for at udvide direktivet med regler for personer med dobbelt statsborgerskab. Medlemsstaternes forskellige frister for optagelse af vælgere på valglister udgør et stort problem. Endelig indeholder direktivet for få kriterier, der kan benyttes til at afgøre situationen for EU-borgere, der anses at være bosiddende i deres hjemland (i henhold til dette lands lovgivning) og i en anden medlemsstat (i henhold til dette lands lovgivning).</p>
----------------------------	---	--	--	--	---

<p>Portugal</p>	<p>Generelt set gjorde de modtagne oplysninger det muligt at identificere de pågældende personer og slette dem af valglisten. Hovedproblemer: ufuldstændige oplysninger, oplysninger sendt til konsulater (NL og L) samt de manglende oplysninger fra Det Forenede Kongerige.</p>	<p>Der kan have været problemer, da kun hjemlandet var angivet.</p>	<p>Systemet fungerede bedre end i 1994 og var enklere at håndtere. Det bør gøres tydeligere, hvem der er ansvarlig for udvekslingen, og hvilke felter der skal udfyldes for at muliggøre en identifikation af vælgerne. Der er behov for flere oplysninger om medlemsstaternes praksis med hensyn til navneangivelser og forkortelser.</p>	<p>Der synes at være behov for en højere grad af harmonisering.</p>	<p>Direktivet forekommer tilfredsstillende. Problemerne er snarere af praktisk karakter.</p>
<p>Det Forenede Kongerige</p>	<p>Ifølge den nuværende lovgivning er det ikke muligt at slette personer af gældende valglisten. Der vil blive indført en ny ordning, som vil gøre det muligt ved valget til Europa-Parlamentet i 2004.</p>	<p>Informationsudvekslings-systemet blev bekræftet for sent til, at de nødvendige arrangementer til brug for afsendelsen af oplysninger til andre medlemsstater kunne finansieres og bringes på plads.</p>	<p>Den elektroniske udveksling af oplysninger var en forbedring i forhold til 1994. Men der er stadig praktiske problemer i medlemsstater med decentrale ordninger.</p>	<p>Det aktuelle system synes at fungere tilfredsstillende, da dobbelt stemmeafgivelse ikke er blevet identificeret som et problem ved valg til Europa-Parlamentet. Muligvis har kravet om en særlig ansøgning og advarslerne mod dobbelt stemmeafgivelse en tilstrækkelig afskrækkende virkning i sig selv.</p>	<p>Det vil være nyttigt at overveje, hvordan informationsudvekslingen bedst kan tilrettelægges i lande, hvor optagelsen på valglisten foregår decentralt.</p>

<p>Sverige</p>	<p>Skattemyndighederne modtog oplysninger om 6 374 svenske statsborgere, der havde erklæret, at de ville stemme i en anden medlemsstat. 3 420 af disse personer blev slettet af de svenske valglister. Oplysningerne om andre 2 618 personer ankom for sent til, at disse personer kunne slettes af listerne. 150 personer kunne ikke identificeres.</p>	<p>Nej. Ofte præciserer de fremsendte oplysninger ikke, hvor de pågældende personer er registreret som vælgere.</p>	<p>Systemet fungerede lige så dårligt som ved sidste valg.</p>	<p>Nej. Eftersom det af forskellige årsager ikke var muligt at slette næsten 3 000 personer af de svenske valglister, er det sandsynligt, at der er vælgere, der har stemt to gange. Det er også sandsynligt, at nogle af dem tror, at det er tilladt.</p>	<p>Optagelsesfristen bør være den samme i samtlige medlemsstater og udløbe i tilstrækkelig god tid før opstillingen af valglisterne i de forskellige lande. Desuden bør oplysningerne forbedres.</p>
-----------------------	--	---	--	--	--

Informationsudveksling

Medlemsstat	Dato for <u>afsendelse</u> af oplysninger om udenlandske EU-borgere, der er optaget på valglisten i medlemsstaten	Metode brugt til <u>afsendelsen</u>	Dato for <u>modtagelse</u> af oplysninger om egne statsborgere, der er optaget på valglisten i en anden medlemsstat	Metode brugt til <u>modtagelsen</u>
Østrig	Fra 26.4 til 8.6.2000	E-mail eller disketter	Fra 25.3 til 10.6	Disketter, e-mail, papir
Belgien	27.4.1999	Disketter og papir	Fra marts til juni	Disketter
Danmark	Ingen oplysninger	Ingen oplysninger	Fra 15.4.99 til 16.6.99	Disketter
Finland	Ingen oplysninger	Ingen oplysninger	April og maj	Disketter, CD-rom og papir
Frankrig	Ingen oplysninger	Ingen oplysninger	Ingen oplysninger	Ingen oplysninger
Tyskland	Ingen oplysninger	Papir	Fra 19.4.99 til 8.6.99	E-mail, floppy disks og papir
Grækenland	7.6.99	Disketter og papir	Ingen oplysninger	Disketter

Irland	10.5.99 og 28.5.99	Disketter	Fra 12.3 til 11.6	Disketter og papir
Italien	17.5.99	Disketter	Fra 27.4 til 9.6	Disketter
Luxembourg	Ingen oplysninger	Ingen oplysninger	Ingen oplysninger	Ingen oplysninger
Nederlandene	Efter 28.4.99	Ingen oplysninger	April/maj	Papir og disketter
Portugal	Fra 28.4 til 30.5	Disketter og e-mail	Fra 14.4 til 28.5	Disketter, e-mail og papir
Spanien	28.4 og 27.5	Disketter og e-mail	Fra 26.4 til 10.6	Disketter, papir og e-mail
Sverige	20.5	Ingen oplysninger	Fra 5.4 til 11.6	Disketter og papir
Det Forenede Kongerige	Ingen oplysninger	Ingen oplysninger	Fra 25.3 til 8.6	Disketter og papir

Potentielle og reelle vælgere fra andre EU-lande opgjort i procent

Medlemsstat	Vælgere i alt	Antal borgere fra andre EU-lande i den stemmeberettigede alder	Potentielle vælgere fra andre EU-lande opgjort i procent af det samlede antal vælgere	Afgivne stemmer	Antal borgere fra andre EU-lande optaget på valgliste	Udenlandske EU-borgeres stemmer opgjort i procent af det samlede antal afgivne stemmer ¹⁴
Tyskland	60 786 904	1 573 316	2,52	27 468 932	33 643	0,12
Østrig	5 847 660	97 359	1,64	2 888 733	14 659	0,51
Belgien	7 343 464	496 056	6,36	6 668 079	38 236	0,57
Danmark	4 012 440	46 400	1,15	2 023 306	12 356	0,61
Spanien	33 816 379	290 085	0,85	21 334 125	64 904	0,30
Finland	4 141 098	13 898	0,33	1 248 122	3 911	0,31
Frankrig	40 132 517	1 427 315	3,44	18 766 155	70 056	0,37

¹⁴ Grundet manglende oplysninger om den faktiske valgdeltagelse blandt EU-borgere optaget på en valgliste i den medlemsstat, hvor de har bopæl, anses alle de borgere, der er optaget på en valgliste, at have afgivet deres stemme. Procentansættelserne er derfor overvurderet.

Grækenland	8 912 901	40 000	0,45	6 711 728	736	0,01
Irland	2 864 361	67 900	2,34	1 438 287	29 804	2,07
Italien	48 274 956	109 800	0,23	34 181 853	10 136	0,02
Luxembourg	219 187	111 500	34,75	188 062	9 811	5,22
Nederlandene	11 859 368	167 332	1,39	3 544 408	28 284	0,24
Portugal	8 695 600	30 519	0,35	3 480 948	4 149	0,05
Det Forenede Kongerige	44 481 588	400 000	0,89	10 681 079	92 378	0,86
Sverige	6 664 205	148 470	2,19	2 588 514	40 433	1,56

Antal klager og andragender pr. medlemsstat

	A	B	D	DK	E	F	FI	GR	I	IRL	L	NL	P	S	UK
Klager	2	1	15	-	-	2	-	1	1	-	-	-	1	-	-
Andragender	-	-	11	-	2	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-

Udenlandske EU-borgeres deltagelse i politiske aktiviteter forud for valget¹⁵

Medlemsstat	Må udenlandske EU-borgere stifte et politisk parti?	Må udenlandske EU-borgere være medlemmer af et politisk parti?	Findes der restriktioner i form af kvoter?	Findes der andre restriktioner?
Tyskland	Ja, udenlandske statsborgere kan være med til at stifte et parti. Partiet vil dog miste sin partistatus, hvis hovedparten af medlemmerne generelt eller af partibestyrelsens medlemmer er udlændinge.	Ja, hvis partiets vedtægter tillader det.	Ja. Udenlandske statsborgere må ikke udgøre mere end 50% af medlemmerne af hverken de politiske partier eller deres bestyrelser (artikel 2, stk. 3, i partiloven). For så vidt angår valg til Europa-Parlamentet betragtes andre politiske foreninger som politiske partier, og der findes ingen særlig kvoteordning.	Ja. Udenlandske statsborgeres politiske aktiviteter kan i visse tilfælde være underlagt bestemte begrænsninger. Artikel 6 og 37 i udlændingeloven.
Østrig	Ja	Ja	Nej	Nej
Belgien	Ja	Ja	Nej	For at være valgbar skal en EU-borger være optaget på valglisten i vedkommendes bopælskommune (artikel 41, stk. 1, i lov af 23. marts 1989, som ændret).

¹⁵ Tabellen er stort set identisk med den i rapporten om anvendelse af direktiv 93/109/EF ved valget til Europa-Parlamentet i juni 1994 (KOM(1997) 731 endelig udg.).

Danmark	Ja	Ja	Nej	Nej
Spanien	Ifølge partiloven fra 1978 har kun spanske statsborgere ret til at gøre det, men det må betragtes som forfatningsstridigt.	Ja	Nej	Partiernes interne struktur og deres måde at fungere på skal være demokratisk.
Finland	Ja, hvis vedkommende har bopæl i Finland og er over 15 år.	Ja, hvis vedkommende har bopæl i Finland.	Nej	Nej
Frankrig	Ja	Ja	Nej	Nej
Grækenland	Nej	Bestemmes af partiet.	Der foreligger ingen oplysninger.	Der foreligger ingen oplysninger
Irland	Ja	Ja	Nej	Nej
Italien	Ja	Ja	Nej	Nej
Luxembourg	Den forfatningssikrede foreningsfrihed gælder kun for landets egne statsborgere, men omfatter i praksis også udenlandske statsborgere.	Ja	Nej	Som tilladt i henhold til direktivet må en kandidatliste ikke hovedsageligt bestå af udenlandske statsborgere (artikel 106, stk. 5, i lov af 25.2.1979).
Nederlandene	Ja	Ja	Nej	Udenlandske statsborgere må kun opstille ved valg til Europa-Parlamentet og lokalvalg.

Portugal	Nej. Denne rettighed er forbeholdt portugisiske statsborgere med bopæl i Portugal, jf. artikel 5 i DL 595/74 og artikel 15 og 51 i forfatningen.	Ja	Nej	For at forhindre afsløring af en bestemt stemmetendens må de vælgere, der afgiver deres stemme i et bestemt valglokale, ikke udelukkende være udenlandske EU-borgere (artikel 9 B i lov 14/87).
Det Forenede Kongerige	Ja	Ja	Nej	Nej
Sverige	Ja	Ja	Nej	Nej

**Antal EU-vælgere bosiddende i udlandet,
der stemte i henholdsvis hjemlandet og bopælslandet¹⁶**

	Tyskland	Østrig	Belgien	Spanien	Irland	Italien	Nederlandene	Portugal
Stemte i hjemlandet	2 708	30 911	136	342 504	220	1 003 353	17 010	94 957
Stemte i bopælslandet ¹⁷	44 644	4 291	15 463	15 579	2 638	53 363	16 592	24 363

¹⁶ Tabellen viser kun den overordnede tendens, idet kun ni medlemsstater har oplyst, hvor mange af deres statsborgere bosiddende i en anden medlemsstat der har stemt på lister i hjemlandet, og kun fem medlemsstater har foretaget en nationalitetsopdeling af de udenlandske EU-borgere, der er optaget på deres valglister.

¹⁷ Disse tal er undervurderet, idet Finland, Det Forenede Kongerige, Irland Luxembourg og Nederlandene ikke har foretaget en nationalitetsopdeling af de udenlandske EU-borgere, der er optaget på deres valglister.